

informe de la comunicació a Catalunya 2000

informe de la
comunicació
a Catalunya
2000

inCOM
Institut de la Comunicació

Universitat
Autònoma
de Barcelona

INFORME DE LA COMUNICACIÓ A CATALUNYA 2000

Maria Corominas
Miquel de Moragas Spà
(editors)

Institut de la Comunicació
Universitat Autònoma de Barcelona

Amb el suport de:
Generalitat de Catalunya

Amb el patrocini de:
al-pi
Gas Natural SDG
El Periódico de Catalunya

Amb la col·laboració de:
Diputació de Barcelona
Fundació Jaume Bofill
Infoadex

Informe de la comunicació a Catalunya 2000 / Maria Corominas, Miquel de Moragas Spà (eds.). -- Bellaterra : Institut de la Comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona, 2000.

ISBN 84-699-2574-1

I. Corominas, Maria II. Moragas Spà, Miquel de 1. Comunicació -- Catalunya -- Anuaris -- 2000 2. Mitjans de comunicació -- Catalunya -- Anuaris -- 2000 3. Comunicació -- Catalunya -- aspectes socials 4. Comunicació -- Catalunya -- aspectes polítics 4. Comunicació -- Catalunya -- ètics i morals 5. Comunicació i Cultura -- Catalunya 6. Informació -- Tecnologia -- Catalunya

301.153 (467.1)"2000"

Coordinació general

Maria Corominas

Director de l'InCom

Miquel de Moragas Spà

Consell de redacció

Maria Corominas

Miquel de Moragas Spà

Daniel E. Jones

Bernat López

Gemma Larrègola

Secretaria de redacció

Josep Àngel Guimerà i Orts

Marta Civil

Ana Belén Moreno

Correcció i assessorament lingüístic

Oriol Gibert

Gemma Casamajó

Josep Saurí

Edició i disseny

Miquel Gómez

Xavier Martínez Chico

Nando Salvà

Eduardo Ramos

Mario Moya

Impressió i encuadernació

Novoprint

Dipòsit legal

B-26.558-2000

Autors

Salvador Alsius

Laura Bergés

Montse Bonet

Lluís Bonet i Agustí

Héctor Borrat

Lluís de Carreras i Serra

Marta Civil

Maria Corominas

Matilde Delgado

David Domingo

Anna Fajula

Xavier Ferràndiz Bofill

Rosa Franquet

Philipp Fürst

M. Antònia Galceran

Núria García

Josep Gifreu

Josep Lluís Gómez Mompert

Román Gubern

Josep Àngel Guimerà i Orts

Daniel E. Jones

Gemma Larrègola

Bernat López

Joan Majó

Xavier Marcet

Enric Marín i Otto

Josep M. Martí

Rosario de Mateo

Miquel de Moragas Spà

Llúcia Oliva

Emili Prado

Núria Puig

J. Vicenç Rabadan

Natividad Ramajo

Esteve Rimbau

José M. Ricarte

David Roca

Marta Sabater

Jordi Sànchez

Maite Soto

Casimiro Torreiro

Joan Manuel Tresserras

David Vidal Castell

Pere Vila i Fumàs

INFORME DE LA COMUNICACIÓ A CATALUNYA 2000

Presentació	6
Miquel de Moragas Spà, Maria Corominas	
Introducció	9
Miquel de Moragas Spà, Maria Corominas	
Part I	
LA SITUACIÓ DELS MITJANS (Informes, estadístiques, interpretacions)	
1. La premsa	17
Josep Lluís Gómez Mompарт, David Vidal Castell	
2. La ràdio	43
Josep M. Martí, Montse Bonet	
3. La televisió	67
Emili Prado, Matilde Delgado, Núria García, Gemma Larrègola	
4. La publicitat	91
José M. Ricarte, David Roca, Anna Fajula, Philipp Fürst	
5. El sector cinematogràfic	113
Esteve Riambau, Casimiro Torreiro	
6. Grups de comunicació	125
Rosario de Mateo, Laura Bergés, Núria Puig, Marta Sabater	
7. Tres indústries culturals d'edició discontinua: editorial, fonogràfica, videogràfica	145
Daniel E. Jones	
8. Multimèdia i Internet	167
Rosa Franquet, Matilde Delgado, Natividad Ramajo, Maite Soto	
9. Les telecomunicacions	185
Pere Vila i Fumàs, Xavier Ferràndiz Bofill	
10. La comunicació local	213
Observatori de la Comunicació Local (J. Vicenç Rabadan, Montse Bonet, Josep Àngel Guimerà i Orts, Miquel de Moragas Spà, David Domingo, Bernat López)	
11. Les polítiques de comunicació	243
Miquel de Moragas Spà, Bernat López	
12. La llengua	259
Maria Corominas, Lúcia Oliva	

- 13. La Xarxa a la premsa, la premsa a la Xarxa** 275
Héctor Borrat

Part II

PROSPECTIVA EN COMUNICACIÓ

Grans tendències

- 14. Comunicació i pensament estratègic a l'empresa** 295
Xavier Marçet

- 15. Dret a la informació i ètica periodística** 303
Salvador Alsius

- 16. La Unió Europea i la Societat de la Informació** 311
Joan Majó

- 17. La imatge en la societat de la informació** 321
Román Gubern

- 18. L'impacte cultural de les noves tecnologies** 329
Enric Marín i Otto, Joan Manuel Tresserras

- 19. L'espai català de comunicació en l'era digital** 339
Josep Gifreu

- 20. Nous reptes per a les polítiques culturals a Catalunya** 347
Lluís Bonet i Agustí

- 21. El control democràtic de la televisió** 359
Lluís de Carreras i Serra

- 22. Comunicació política i noves tecnologies** 371
Jordi Sànchez

Part III

DOCUMENTACIÓ I ESTUDIS

- 23. Documentació i estudis** 381

- 23.1. Selecció bibliogràfica (1999)** 382
M. Antònia Galceran

- 23.2. Recull de tesis doctorals llegides a Catalunya (1998 i 1999)** 389
Marta Civil

- 23.3. Estudis universitaris** 392
Marta Civil, Josep Àngel Guimerà i Orts

- 23.4. Webs d'interès** 393
Marta Civil, Josep Àngel Guimerà i Orts

COMUNICACIÓ POLÍTICA I NOVES TECNOLOGIES

Jordi Sànchez

Director adjunt Fundació Jaume Bofill
Professor associat de Ciència Política
(Universitat Autònoma de Barcelona)

La comunicació política també experimenta la irrupció de les noves tecnologies de la comunicació, especialment d'Internet. La Xarxa està modificant les relacions d'intermediació entre institucions polítiques, mitjans de comunicació i ciutadania. En aquest capítol s'analitzen els canvis que Internet ja està introduint en la comunicació política catalana i s'apunten quines poden ser les modificacions que provoqui en el futur immediat. L'ús de la Xarxa en les eleccions al Parlament de Catalunya d'octubre de 1999 il·lustra i exemplifica la reflexió.

*La relació, el
contacte polític,
és determinat
normalment per
l'acció
d'intermediació
entre l'individu i
el món polític
que realitzen
diverses
estructures*

*La comunicació
política durant la
segona meitat
dels noranta ha
viscut en primera
persona l'impacte
de les noves
tecnologies, i més
concretament
d'Internet*

1. Introducció

Considerar la comunicació com un instrument imprescindible per al funcionament de les nostres democràcies és una obvietat. El fet que l'univers de la política no sigui comprensible sense la comunicació, i més concretament sense la comunicació de masses, explica per què les principals institucions públiques i les formacions partidistes més importants donen a la comunicació una importància tan gran, fins al punt de convertir la seva aparició als mitjans en una certa obsessió, que esdevé desmesurada quan es tracta d'assolir presència televisiva. El motiu d'aquesta actitud respon a la convicció que disposar d'una bona cobertura mediàtica és una condició necessària per exercir una influència sobre la ciutadania que a la llarga s'haurà de traduir en suports electorals. És cert, com apunten Gifreu i Pallarès (1997:10), que la relació que la ciutadania estableix amb la política, i especialment amb els polítics, depèn només parcialment de les experiències viscudes personalment. La relació, el contacte polític, és determinat normalment per l'acció d'intermediació entre l'individu i el món polític que realitzen diverses estructures. Entre elles, hi ha les estructures comunicatives, que tenen un paper fonamental en aquesta interrelació. El fet que les formacions polítiques arribin a considerar la seva presència mediàtica com una condició quasisuficient i no exclusivament necessària per involucrar el ciutadà en el món polític i obtenir-ne el suport, porta a abandonar o menystenir altres tipus d'estructures d'intermediació i a sobredimensionar encara més la importància dels mitjans de masses.

És prou conegut que, des de la dècada dels seixanta, el desplegament dels mitjans de comunicació de masses pel que fa a la intermediació política ha estat molt important i que la televisió hi ha tingut un paper molt rellevant. Cal recordar, en aquest punt, els estudis previs de Lazarsfeld, Berelson i Gaudet (1944) sobre la intermediació en la captació de suports electorals a partir dels mitjans de comunicació. El cert és que des d'aleshores diversos treballs s'han centrat en l'anàlisi dels efectes d'aquesta intermediació, especialment els produïts per la televisió. Des de Catalunya, els estudis dedicats a l'anàlisi d'aquest impacte han estat escassos, com també ho han estat les obres acadèmiques dedicades a una reflexió teòrica sobre la qüestió. Probablement, els estudis més reeixits són els de Moragas (1985) i Colomé (1994), en el vessant teòric, i Gifreu i Pallarès (1997), tant en la reflexió teòrica com en l'aplicació en les eleccions al Parlament de Catalunya de 1995. En un futur no gaire llunyà es disposarà de nous estudis dedicats a l'anàlisi de la comunicació política, el comportament dels mitjans i el seu impacte en la intermediació entre l'electorat i els candidats durant les eleccions al Parlament de Catalunya de 1999. Aquest treball, promogut des de la Fundació Jaume Bofill, també el coordinen els professors Gifreu i Pallarès.

La comunicació política durant la segona meitat dels noranta ha viscut en primera persona l'impacte de les noves tecnologies, i més concretament d'Internet. Tot i que, comparativament amb d'altres mitjans, Internet té una presència molt menor, les previsions de creixement dels usuaris i l'increment de la comunicació política a través de la Xarxa, especialment als Estats Units, fan preveure en un futur imminent un paper central d'Internet també en aquest àmbit. Les reflexions següents tenen la pretensió de ser una primera aproximació a aquesta qüestió des de la realitat catalana.

2. Internet com a espai de comunicació política

Malgrat la ignorància que molts tenim sobre les autèntiques conseqüències de les noves tecnologies de la comunicació i la informació en la nostra societat, cal reconèixer que aquest nou escenari digital es presenta amb un atractiu enorme. Són moltes les expectatives generades sobre tot allò que Internet i les noves tecnologies digitals poden aportar en el terreny de la millora de la comunicació política i, més globalment, del funcionament de la democràcia. Per exemple, el fet que, el març de 2000, a l'estat nord-americà d'Arizona (<http://www.election.com> i <http://www.azdem.org>), i durant el procés de selecció de candidats del Partit Demòcrata a la presidència dels Estats Units, els ciutadans que van voler van utilitzar la Xarxa per votar, dóna idea de fins a quin punt Internet pot arribar a tenir un paper destacat en la vida i en la comunicació política de les nostres societats en un futur imminent. Amb aquests esdeveniments, i d'altres que podríem enumerar, sembla fàcil deixar-se endur per un estat d'eufòria que ens situés en posicions acrítiques davant del fenomen de la revolució digital. Sense negar que la consolidació de la societat de la informació pugui tenir un gran impacte sobre el sistema polític i, més concretament, sobre el sistema de comunicació política, cal posar de relleu el fet que l'única certesa que ara tenim sobre l'impacte d'Internet en la nostra societat és que, avui, els interrogants són quantitativament molt més importants i qualitativament més rellevants que les certes de què disposem. En aquest sentit, la prudència és companya de viatge obligada de qualsevol reflexió que sobre les bondats de la revolució digital es vulgui fer.

Deixant de banda l'opinió que cadascú pugui tenir sobre Internet i les conseqüències que pot arribar a comportar sobre la democràcia en la seva funció d'intermediació en la relació política entre governants i governats, el fet és que, també a Catalunya, ha començat a estar present en les estratègies de comunicació política. Els períodes electorals són, per excel·lència, els moments àlgids d'aquest tipus de comunicació. Doncs bé: l'avenç que la utilització de les noves tecnologies ha tingut en les darreres campanyes electorals (Congrés i Senat 2000 i Parlament 1999) ha estat notable. Les referències recollides sobre les eleccions al Parlament de Catalunya ho posen en evidència. Prospectivament, podem assenyalar que aquesta tendència s'accelerará de forma significativa els propers anys i que el salt en la utilització d'Internet que hi ha hagut en altres àmbits (per exemple, en el comerç) també es produirà en el món de la comunicació política.

3. L'ús a Catalunya de la Xarxa com a espai de comunicació política

Gairebé totes les formacions polítiques catalanes van començar a tenir presència pròpia a la Xarxa a partir de la segona meitat dels noranta. Les organitzacions pioneres van ser Convergència Democràtica de Catalunya (<http://www.convergencia.org>) i Esquerra Republicana de Catalunya (<http://www.esquerra.org>). Aquest fet no té cap explicació ideològica: probablement, es dóna la coincidència que els responsables d'organització d'aquests dos partits eren dues persones entusiastes de les potencialitats de les noves tecnologies, cosa que va permetre impulsar de forma bastant pionera la presència de les seves organitzacions a la Xarxa. Les eleccions de

*Sembla fàcil
deixar-se endur
per un estat
d'eufòria que
ens situés en
posicions
acrítiques davant
del fenomen de la
revolució digital*

*Les organitzacions
pioneres van ser
Convergència
Democràtica de
Catalunya
(<http://www.convergencia.org>)
i Esquerra
Republicana de
Catalunya
(<http://www.esquerra.org>)*

Al llarg de la cinquena legislatura (1995-1999) es produeix una extensió de l'ús de la Xarxa en totes les organitzacions polítiques

Candidats a la presidència de la Generalitat tenien una pàgina especial amb adreça electrònica pròpia, més propi dels sistemes electorals presidencialistes i majoritaris

novembre de 1995 al Parlament de Catalunya van ser les primeres de tot l'Estat que van tenir un seguiment des de la Xarxa. *VilaWeb* (<http://www.vilaweb.com>), el diari electrònic fundat aquell mateix any 1995, va ser el responsable de fer possible aquesta primera presència d'una campanya a la Xarxa, tot i que va ser relativament testimonial.

Al llarg de la cinquena legislatura (1995-1999) es produeix una extensió de l'ús de la Xarxa en totes les organitzacions polítiques. De fet, aquest és el moment en què podem afirmar que la comunicació política de les diverses formacions i institucions catalanes es comença a plantejar també des de la Xarxa. Un seguiment d'aquesta presència evidencia el fet que cap organització aprofita encara totes les possibilitats de comunicació que la Xarxa ofereix. En la majoria de casos, com veurem seguidament, ni tan sols no s'explota la interactivitat. No cal dir que tampoc no es fan servir d'altres opcions per construir una comunicació basada en la utilització de productes audiovisuals, tot i que, de fet, les deficitàries infraestructures i xarxes de comunicació tampoc no ho aconsellen.

Aquesta utilització creixent de la Xarxa com a espai de comunicació política té relació amb el creixement de l'ús ciutadà d'Internet. Amb tota seguretat, aquest creixement és el que ja va fer possible que les eleccions al Parlament de Catalunya del 17 d'octubre de 1999 fossin les primeres en què totes les formacions polítiques van disposar d'un espai propi a la Xarxa per a la campanya i en què, com veurem més endavant, la major part dels candidats a la presidència de la Generalitat (Pujol, Maragall i Carod-Rovira) comptaven amb una pàgina especial amb adreça electrònica pròpia, al marge de la pàgina oficial del seu partit. Aquest comportament és, de fet, més propi dels sistemes polítics i electorals presidencialistes i majoritaris que dels parlamentaris i proporcionals, com és el nostre.

Una visita a les pàgines *web* de les formacions polítiques que avui tenen representació al Parlament de Catalunya permet comparar-ne el contingut i remarcar-ne algunes característiques:

1. Informació general. Normalment es concreta, d'una banda, amb un escrit sobre la història de la formació i, de l'altra, amb la possibilitat d'accedir en línia (*on line*) a la revista o publicació periòdica de la formació. Aquest últim aspecte només l'ofereix CDC.

2. Informació sobre l'organització. Permet accedir a l'organigrama de la direcció de la formació i a la llista de dirigents que ocupen responsabilitats en els diversos òrgans. Aquest últim aspecte només és disponible a les pàgines del PSC (<http://www.psc.es>), el PP (<http://www.ppcat.org>), ERC i IC-V (<http://www.iniciativa-cat-verds.org>).

3. Informació sobre l'ideari de la formació. S'entra en documents que determinen l'espai programàtic. Són, però, molt generals, i sovint tenen la forma de resums que impedeixen accedir als documents constituents, als aprovats en els últims congressos o al mateix programa electoral. En canvi, hi ha una munió de documents polítics o posicionaments davant d'esdeveniments rellevants, que marquen l'acció política de la formació. Sovint són conferències pronunciades pels seus dirigents. En aquest últim aspecte, les pàgines de CDC i del PSC són especialment interessants.

4. Informació sobre el treball institucional. Se centra en el Parlament de

Catalunya, tot i que, en casos com el PSC, també es dona molta importància al grup de parlamentaris al Congrés i al Senat.

5. Informació sobre altres webs d'interès. Normalment, d'altres partits polítics amb els quals es manté una relació fraternal o bé d'institucions de govern que es troben sota la direcció de l'organització política. En aquest sentit, són remarcables els enllaços que des de CDC i UDC (<http://www.unio.es>) es fan a diversos departaments i organismes que depenen de la Generalitat de Catalunya.

6. Informació sobre l'agenda d'activitats de la formació i els seus dirigents principals. Probablement, aquest és l'intent menys reeixit, ja que en la major part de webs és ben notòria la pobresa de la informació que es recull en l'agenda

7. Punt de contacte amb la formació política. Es fa a través d'una adreça electrònica per contactar amb la formació.

En general, hi ha coincidències notables, tot i que és evident que l'esforç per oferir un producte més complet és més gran en unes formacions que en unes altres. Si bé pot ser arriscat establir un rànquing, és ben visible que Convergència Democràtica de Catalunya ofereix una pàgina més completa, mentre que la del Partit Popular es troba a uns nivells més baixos. Un fet rellevant, però, és que cap formació no ha elaborat una oferta comunicativa que potenciï el protagonisme del ciutadà i que trenqui la unidireccionalitat a què els mitjans de comunicació de masses ens tenen acostumats. En gairebé totes les pàgines web de les formacions polítiques catalanes el visitant està condemnat a ser poc més que un convidat de pedra i només en dos casos, CDC i el PP, el ciutadà és interpellat o convidat explícitament a manifestar la seva opinió. En aquest sentit, CDC opta per una enquesta que pretén recollir les opinions sobre un tema d'actualitat. En el cas del PP, es convida el visitant a enviar comentaris, queixes o suggeriments o a plantejar un problema, mitjançant un qüestionari obert. Al marge d'això, l'absència absoluta d'espais de debat entre els visitants de la pàgina (mitjançant debats oberts o fòrums sobre temes concrets) mostra fins a quin punt els partits no estant aprofitant Internet per modificar substancialment alguns aspectes del seu comportament polític, en especial pel que fa al diàleg i l'obertura al ciutadà. En aquest sentit, Internet encara no és un instrument utilitzat pels partits polítics per permetre la participació ciutadana en el debat sobre els temes centrals de l'agenda política.

De la mateixa manera que hem constatat que no hi ha elements per incentivar la participació, tampoc no hi ha espais previstos perquè el ciutadà que ho desitgi pugui comunicar-se amb els dirigents polítics. En aquest sentit, l'ús del correu electrònic que fan les formacions polítiques és objectivament perfectible. Només una formació, el PSC, ofereix al costat de cada dirigent de la formació una adreça electrònica personal, que esdevé, a la pràctica, una invitació al contacte amb el polític. Aquesta és una pràctica habitual a d'altres països, especialment els anglosaxons, on el mateix sistema electoral (majoritari i uninominal) incentiva l'existència d'aquest contacte. A més, en molts casos, el diputat o dirigent disposa també d'una pàgina web pròpia on pot detallar molts aspectes que poden ser de l'interès dels ciutadans i on es dona una comunicació molt més directa i perso-

En general, hi ha coincidències notables, tot i que és evident que l'esforç per oferir un producte més complet és més gran en unes formacions que en unes altres

Internet encara no és un instrument utilitzat pels partits polítics per permetre la participació ciutadana en el debat sobre els temes centrals de l'agenda política

El consistori barceloní va ser un dels pioners en la utilització de la Xarxa per oferir informació i promoure la participació ciutadana

nalitzada amb el seus electors o simpatitzants.

Aquesta pràctica és inusual a Catalunya, tot i que s'han fet alguns petits passos. El Govern de la Generalitat de Catalunya va obrir, la tardor de 1998, les anomenades *bústies del Govern* (<http://www.gencat.es/govern>), on cada integrant del Consell Executiu disposava d'un espai on es donava a conèixer a través d'unes breus notes biogràfiques i oferia una adreça electrònica per rebre de forma directa les comunicacions dels ciutadans. Aquesta mateixa pràctica ja va ser instaurada anteriorment per l'alcalde de Barcelona. De fet, el consistori barceloní va ser un dels pioners en la utilització de la Xarxa per oferir informació i promoure la participació ciutadana a través de fòrums sobre temes específics i xats amb responsables municipals. Cal esperar que en un futur imminent aquesta serà una pràctica dels polítics catalans amb responsabilitats de govern i dels parlamentaris. El mateix Parlament de Catalunya ha acordat dotar de forma immediata cada diputat i diputada d'un equip portàtil i d'una adreça electrònica pròpia.

Retornant a les pàgines de les formacions polítiques, també s'observa una tendència a no utilitzar el xat com a mecanisme habitual de comunicació (en aquest cas, de conversa en temps real entre dirigents de la formació i ciutadans). Només CDC ha organitzat, de forma regular, sessions de xat, des de gener de 1999. Finalment, i com ja s'ha comentat més amunt, també es troba a faltar la utilització multimèdia, ja sigui de vídeos o simplement en RealAudio, com a complement de la informació que la pàgina ofereix. És cert que la transmissió i recepció d'imatges en vídeo encara és una tasca feixuga, però no la d'àudio, que pot realitzar-se sense gaires problemes si es disposa d'una gravació amb so digital. Malgrat les limitacions tècniques, tampoc no sembla gaire justificat que pràcticament tota la informació donada sigui exclusivament escrita.

4. Les eleccions al Parlament de 1999: un avenç en l'ús d'Internet

Les campanyes electorals de 1999, i especialment la del Parlament de Catalunya, van tenir un tractament a la Xarxa que per primer cop es pot definir com a rellevant. Tres candidats (Jordi Pujol, Pasqual Maragall i Josep-Lluís Carod-Rovira) van crear les seves pròpies pàgines a Internet. Responien a un estil comunicatiu molt directe amb l'electorat i tenien la característica comuna de disposar d'un espai propi, que no depenia de les pàgines web de les seves organitzacions. Aquestes pàgines, tret de la de Josep-Lluís Carod-Rovira (<http://www.carod-rovira.net>), ja no es troben a la Xarxa. Contenien material sonor i, fins i tot, audiovisual; també incloïen algun contingut lúdic, amb jocs que intentaven atreure l'internauta.

La campanya va tenir un espai a Internet al marge dels partits. La pàgina <http://www.eleccions99.org>, impulsada per la Fundació Jaume Bofill, va experimentar les possibilitats de la Xarxa en la comunicació política mitjançant un seguiment independent i no partidista de la campanya. L'objectiu principal era utilitzar les noves tecnologies per fer més comprensibles i properes les diverses opcions que demanaven el suport de l'elector. Aquesta pàgina combinava espais d'informació, debat, reflexió i participació entre candidats i ciutadans amb d'altres molt més lúdics, a través dels quals s'intentava que alguns aspectes concrets del funcionament

Les campanyes electorals de 1999, i especialment la del Parlament de Catalunya, van tenir un tractament a la Xarxa que per primer cop es pot definir com a rellevant

del nostre sistema polític fossin més comprensibles o, simplement, que el posicionament programàtic de les diverses formacions polítiques fos més manejable per l'usuari. Amb aquest objectiu, al marge d'alguns jocs en què s'havia d'encertar l'autoria de fragments de programa o buscar la paternitat d'algunes declaracions entre els cinc principals dirigents, a través de la pàgina es podia accedir als programes íntegres de totes les formacions. Per completar aquesta tasca pedagògica es van organitzar diversos xats amb els candidats, alguns dels quals es van convertir en taules rodones on els representants de les cinc formacions responien consecutivament a les demandes que els ciutadans els feien. L'experiència d'aquests xats va ser valorada positivament i la mateixa quantitat de participants va posar en relleu que aquest mecanisme de participació i comunicació entre la ciutadania i els polítics té unes potencialitats prou grans. Una de les seccions lúdiques més visitades va ser la *porra* electoral, on més de 1.500 persones van fer la seva predicció de repartiment d'escons, en el que de fet es va convertir en un bon experiment sociològic, ja que el resultat es va aproximar moltíssim als resultats reals de les eleccions.

Aquesta experiència, realitzada amb el suport del mateix Parlament de Catalunya, el diari *Avui*, la Universitat Politècnica de Catalunya (que va col·laborar en el disseny tècnic dels jocs) i *VilaWeb*, tenia un precedent molt important en el projecte Democràcia.web (<http://www.democraciaweb.org>). Nascut el juny de 1998, és una experiència pionera de democràcia electrònica i se centra en el seguiment regular de l'activitat legislativa del Parlament de Catalunya, tot potenciant nous canals de participació ciutadana i obrint vies de comunicació mitjançant el correu electrònic amb els grups parlamentaris o amb els mateixos diputats. Des d'aquesta pàgina ha estat possible, gràcies a la col·laboració amb Catalunya Ràdio, de disposar del so íntegre de les sessions monogràfiques, com els debats de política general (octubre 1998), política educativa (febrer 1999), política social (abril 1999), investidura (novembre 1999) o mitjans de comunicació audiovisuals (desembre 1999), de tal manera que qualsevol persona que ho va desitjar, i gràcies als programes d'àudio accessibles i gratuïts que la xarxa ofereix, va poder escoltar el desenvolupament d'aquestes sessions fins un mes després de celebrar-se. En alguns casos, com les sessions de política educativa i política social, Internet va ser l'únic mitjà a través del qual es va poder accedir a aquests debats, ja que ni Catalunya Informació ni Canal 33 no els van oferir.

Internet també permet, com posa en evidència Democràcia.web, oferir informació parlamentària de manera diferent a la que els mitjans de comunicació escrits, radiofònics i televisius ens tenen acostumats. Així, per exemple, es pot accedir fàcilment a les intervencions íntegres dels representants dels grups i als seus posicionaments davant de determinats temes sense haver de passar pel filtre d'una interpretació periodística. És evident que aquesta informació té un cost més alt per al ciutadà, però té altres avantatges. El salt qualitatiu des de la perspectiva democràtica és que la possibilitat d'accés a aquest tipus d'informació existeixi.

Democràcia.web experimenta també formes inèdites de participació a través de les noves tecnologies. És possible, per exemple, fer arribar una opinió o una proposta d'esmena sobre un projecte o proposició de llei en el moment inicial de la tramitació parlamentària. Això és molt important, ja que aquest és l'únic moment en què precisament els grups parlamentaris poden presentar esmenes amb la pretensió que s'incorporin al text que

L'experiència dels xats va ser valorada i la mateixa quantitat de participants va posar en relleu que aquest mecanisme de participació i comunicació té potencialitats prou grans

Internet permet oferir informació parlamentària de manera diferent a la que els mitjans de comunicació escrits, radiofònics i televisius ens tenen acostumats

Novament, s'han de constatar les potencialitats que aquestes vies obren per al perfeccionament de la democràcia

finalment es posarà a votació en el ple. Tot i que l'elaboració d'esmenes per persones no expertes no és una qüestió senzilla, l'experiència realitzada fins ara per Democràcia.web ha permès, en diverses ocasions, canalitzar propostes d'esmenes, algunes de les quals (per exemple en la tramitació del Projecte de Llei sobre el Consell Interuniversitari de Catalunya o el Projecte sobre Consells Socials de les Universitats Catalanes) no només van ser recollides com a pròpies per algun grup parlamentari sinó que es van incorporar a la redacció aprovada finalment. La tasca de Democràcia.web es complementa amb d'altres accions disponibles a través de l'accés a la pàgina. Hi destaca la celebració mensual de xats amb persones directament implicades en alguna iniciativa parlamentària o de govern. Novament, s'han de constatar les potencialitats que aquestes vies obren per al perfeccionament de la democràcia, en el sentit de disposar d'una comunicació política interactiva i sensiblement diferent de la que han protagonitzat les democràcies occidentals des de mitjan dels anys cinquanta.

Referències

- ✓ Colomé, Gabriel (1994): *Política y Medios de Comunicación: una aproximación teórica*. Barcelona: Institut de Ciències Polítiques i Socials (Working Paper, núm. 91).
- ✓ Gifreu, Josep; Francesc Pallarès (1997): *Comunicació política i comportament electoral*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill (Col·lecció Polítiques).
- ✓ Lazarsfeld, Paul F., Bernard Berelson, Hazel Gaudet (1944): *The People's Choice*, Nova York: Duell, Sloan & Pearce.
- ✓ Moragas, Miquel de (ed.) (1985): *Sociología de la comunicación de Masas. Vol. III: Propaganda política y opinión pública*. Barcelona: Gustavo Gili.